

დაისი

ოქროს კვეთა სიტყვაში, სივრცეში, ენერგიასა და მუსიკაში

შემოქმედებითი კონკურსი — „ოქროს კვეთა ჩვენს გარემოში“

ავტორი: თამარ ტაბატაძე

2026

კონცეფცია

„დაისი“ აერთიანებს ერთი თემის ოთხ განსხვავებულ გამოხატულებას — პოეზიას, ფოტოგრაფიას, ფერწერასა და მუსიკას — სიტყვის, სივრცის, ენერგიისა და დროის ოთხ სიმბოლურ განზომილებაში. მისი მიზანია ოქროს კვეთის შესწავლა არა მხოლოდ როგორც რიცხობრივი თანაფარდობის, არამედ როგორც ჰარმონიის, გარდასვლისა და წონასწორობის იდეისა.

ოთხივე ნაწილში „დაისი“ გარდამავალი მდგომარეობის სიმბოლოა: დღე ხვდება ღამეს, სინათლე — სიბნელეს, სიმშვიდე — დაძაბულობას. ეს შეხვედრები ავლენს ნამუშევრის გამაერთიანებელ იდეას — ჰარმონიას, გარდასვლასა და წონასწორობას.

$$\phi \approx 1.618 \mid 61.8\% : 38.2\% \approx 1.618 : 1$$

ლექსი — ოქროს კვეთა სიტყვაში • ფოტო — ოქროს კვეთა სივრცეში • ნახატი — ოქროს კვეთა ენერგიაში • მუსიკა — ოქროს კვეთა დროში

1. ლექსი „დაისი“

ავტორი: თამარ ტაბატაძე | 2023

მზე ჩადის და ტყვე ვარ დაისის,
მამუნჯებს ფერთა ცვლის ციალი,
ცის წვერზე კაშკაშებს აისი,
განაგებს სამყაროს უფალი!

და მონა მხევალი მე შენი,
მაოგნებ ყოველდღე მზის დარო,
სულს მითბობს მე შენი გუმანი
და მაინც არ მყოფნი უდავოდ!

კვლავ დგახარ გულთან და კარდაკარ,
ლოდინით მილეწავ ბორკილებს,
სიმშვიდე ივანებს სულში და
კვლავ მინდა შენამდე მოვიდე!

მაგრამ გზა სავსეა ლურსმნებით,
ეკლიან გვირგვინის მწვერვალზე,
აღარ მაქვს სხვა სიტყვა სათქმელი,
მხოლოდ გზა - სავალი შენამდე!

მე შვილი, მრავალჯერ დაჭრილი,
ღვთის სახელს უტიფრად ვღაღადებ,
შენ იცი ამ სულის ძახილი
და სევდა სამარის კარამდე!

მომყვები ფეხდაფეხ ბილიკით,
მითელავ მოწამლულ ბალახებს,
და გველებს ჩემს ფეხქვეშ გაფენილთ
ჯვრის ძალის დიდებით განაგებ!

დრკებიან მუხლებზე მტერი
და შეშლილნი ლეწავენ დარაბებს,
ვერ გახდნენ ვერაფერს ომში და
სიცრუეს ველარსად მაღავენ!

მზე ჩადის მატყვევებს დაისი,
შენს სახელს ამოწმებს უდავოდ,
გეძახი სამყაროს კარამდე,
შემინდვე, შემინდვე, უფალო!

ოქროს კვება — რიცხობრივ და შინაარსობრივ დონეზე

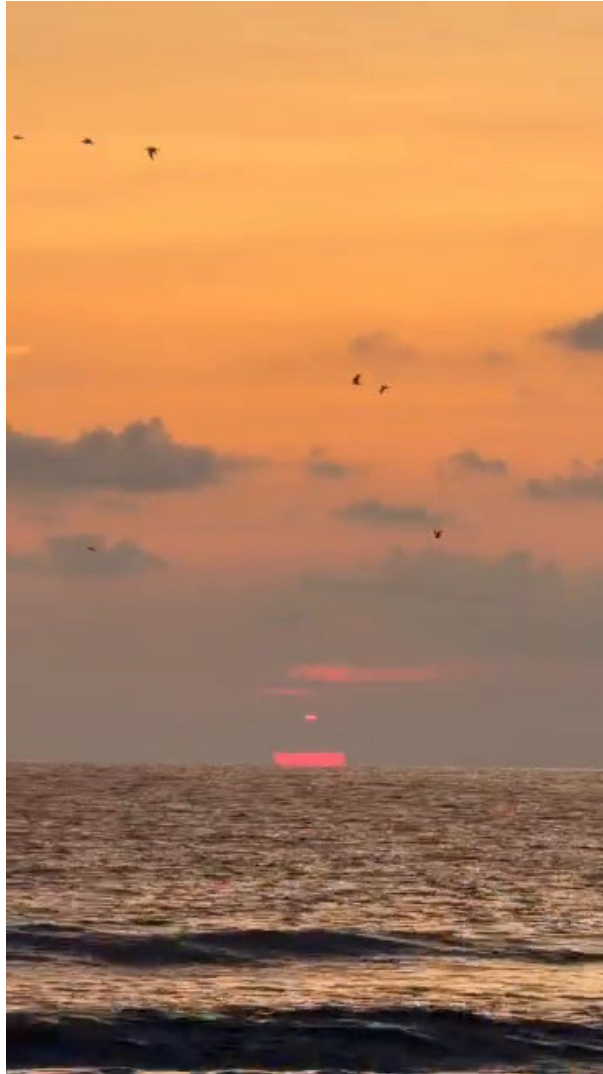
$$32 \times 0.382 \approx 12.2 \quad | \quad 32 \times 0.618 \approx 19.8$$

ლექსი 32 სტრიქონისგან შედგება. ოქროს კვების პროპორციული ზონები დაახლოებით მე-12 და მე-20 სტრიქონებთან მოდის. ოქროს კვების პრინციპი შინაარსობრივად იკითხება — როგორც დაპირისპირებულ საწყისებს შორის ჰარმონიის ძიება. სინათლე და სიბნელე, მიწიერი და ღვთაებრივი, სიმშვიდე და განსაცდელი, ადამიანი და ღმერთი ერთმანეთისგან განცალკევებული პოლუსები კი არ რჩება, არამედ სულიერი გზის საშუალებით ერთ მთლიანობად იკვრება. ლირიკული გმირის მოძრაობა თავდაპირველად ადამიანიდან ღმერთისკენაა მიმართული — „კვლავ მინდა შენამდე მოვიდე“, შემდეგ კი მოძრაობა საპირისპირო მიმართულებას იღებს — „მომყვები ფეხდაფეხ ბილიკით“. ამ ორი მიმართულების შემაერთებელ სივრცედ განსაცდელი და რწმენა გვევლინება.

თავად დაისიც სიმბოლური „კვების“ სახეა — საზღვარი დღესა და ღამეს, სინათლესა და სიბნელეს შორის. ლექსი დაისით იწყება და დაისითვე სრულდება, თუმცა საბოლოო დაბრუნებისას ბუნებრივი მოვლენა უკვე სულიერ გამოცდილებად და ლოცვად არის გარდაქმნილი. ამგვარად, ოქროს კვების იდეა ლექსში შეიძლება აღვიქვათ როგორც განსხვავებულ და დაპირისპირებულ საწყისებს შორის წონასწორობის, კავშირისა და ჰარმონიული მთლიანობის ძიება.

2. ფოტო „დაისი“

ავტორი: თამარ ტაბატაძე | 2026

ოქროს კვება — სივრცესა და შინაარსში

კადრი: 368 × 654 px | 38.2% ≈ 141 / 250 px | 61.8% ≈ 227 / 404 px

კადრის 38.2% და 61.8%-იანი დაყოფა ქმნის ოქროს კვების ძირითად კომპოზიციურ ზონებს. ჩამავალი მზე ერთ-ერთი ასეთი ზონის სიახლოვეს მდებარეობს და კადრის მთავარ ვიზუალურ ცენტრად იქცევა. ცისა და ზღვის არათანაბარი, თუმცა დაბალანსებული განაწილება სივრცობრივ ჰარმონიას ქმნის, ხოლო სხვადასხვა სიმაღლეზე განლაგებული ფრინველები კადრს რიტმსა და მოძრაობას მატებს.

შინაარსობრივად ჰორიზონტი ორი სივრცის — ცისა და ზღვის — შეხვედრის ხაზია. მზე აერთიანებს სინათლესა და მოახლოებულ სიბნელეს, ხოლო დაისი — დღესა და ღამეს. ამგვარად, ოქროს კვების იდეა ფოტოში მხოლოდ გეომეტრიული პროპორცია კი არა, განსხვავებულ მდგომარეობებსა და სივრცეებს შორის ჰარმონიული კავშირის სიმბოლოცაა.

3. ნახატი „დაისი“

ავტორი: გიორგი ტაბატაძე

ოქროს კვება — სივრცესა და შინაარსში

კადრი: 1170 × 1600 px | 38.2% ≈ 447 / 611 px | 61.8% ≈ 723 / 989 px

ნამუშევარში ოქროს კვების იდეა ვლინდება როგორც სივრცობრივ კომპოზიციაში, ისე მის შინაარსში. ტილოს სივრცე ასიმეტრიულად ნაწილდება ცასა და ზღვას შორის, ხოლო მთავარი ვიზუალური აქცენტი — მზე — გეომეტრიული ცენტრიდან გადანაცვლებულია. ზღვის ტალღების რკალური მოძრაობა და სინათლის ანარეკლი მზერას ქვემოდან ზემოთ, ნათელი ცენტრისკენ მიმართავს და ქმნის სპირალური განვითარების შთაბეჭდილებას, რაც ოქროს კვებისთვის დამახასიათებელ ჰარმონიულ მოძრაობას ეხმიანება.

შინაარსობრივად „დაისი“ გარდამავალი მდგომარეობაა — ზღვარი დღესა და ღამეს, სინათლესა და სიბნელეს შორის. მღელვარე ზღვა მოძრაობისა და ცვლილების სიმბოლოდ გვევლინება, ხოლო ჩამავალი მზე — სიმშვიდის, სინათლისა და გარდასვლის ცენტრად. ამგვარად, ნახატის „ოქროს წერტილი“ არა მხოლოდ სივრცეში, არამედ იდეაშიც იკვეთება: დასასრული იქცევა ახალი დასაწყისის ზღვრად, ქაოსი — ჰარმონიად, ხოლო მოძრაობა — სინათლისკენ სწრაფვად.

4. მუსიკა — ზაქარია ფალიაშვილის ოპერა „დაისიდან“

კომპოზიტორი: ზაქარია ფალიაშვილი. „დაისი“ ლირიკულ-დრამატული ოპერაა, რომლის პრემიერა თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრში 1923 წლის 19 დეკემბერს შედგა. საკონკურსო ნამუშევარში გაანალიზებულია წარმოდგენილი მუსიკალური ჩანაწერის დროითი და დინამიკური სტრუქტურა.

ოქროს კვეთა — დროში და მუსიკალურ განვითარებაში

ხანგრძლივობა ≈ 122.36 წმ | $38.2\% \approx 46.7$ წმ | $61.8\% \approx 75.6$ წმ (1:15.6)

წარმოდგენილი ჩანაწერის 61.8%-იანი დროითი წერტილი დაახლოებით 1 წუთსა და 16 წამზე მოდის. ამ ზონის სიახლოვეს მუსიკალურ დინამიკაში შეინიშნება გარდატეხა: დაცხრობის შემდეგ ენერგია კვლავ ძლიერდება. ამიტომ ოქროს კვეთის დროითი წერტილი საინტერესო თანხვედრას ქმნის მუსიკალური განვითარების ცვლილებასთან.

შინაარსობრივად მუსიკის ჰარმონია კონტრასტული მდგომარეობების მონაცვლეობით იქმნება — დამაბულობა და განმუხტვა, გაძლიერება და დაცხრობა, მოძრაობა და სიმშვიდე. ამ ურთიერთშენაცვლებაში ოქროს კვეთის იდეა შეიძლება აღვიქვათ როგორც დროის, დინამიკისა და მუსიკალური განვითარების დაბალანსებული ურთიერთობა.

მეტი თვალსაჩინოობისთვის ვამატებ მუსიკალურ ბმულს:

<https://www.youtube.com/watch?v=GGT-WZcS6b0>

შენიშვნა: დროითი გამოთვლა ეფუძნება კონკურსისთვის წარმოდგენილ დაახლოებით 122.36-წამიან ჩანაწერს და არ წარმოადგენს მტკიცებას, რომ კომპოზიტორმა ნაწარმოები განზრახ ფის მიხედვით ააგო.

დასკვნა — ერთი თემა, ოთხი განზომილება

„დაისი“ ხელოვნების ოთხი განსხვავებული ფორმით გამოხატავს ჰარმონიის ერთსა და იმავე იდეას, რომელიც სიტყვის, სივრცის, ენერგიისა და დროის ოთხ სიმბოლურ განზომილებაში განიხილება. ლექსში ოქროს კვეთა უკავშირდება ტექსტის პროპორციებსა და სულიერ გარდატეხებს; ფოტოში — სივრცობრივ განაწილებასა და სინათლისა და ჰორიზონტის ურთიერთობას; ნახატში — მზის ნათებით, ფერთა კონტრასტითა და ტალღების რიტმული მოძრაობით გამოხატულ ვიზუალურ ენერგიას; მუსიკაში კი — დროით პროპორციასა და დინამიკურ განვითარებას.

„დაისი“ ერთი წამია, როცა დღე ღამეს ხვდება, სინათლე სიბნელეს უთმობს გზას და ბუნება თითქოს უხილავ წონასწორობას პოულობს. ამ გარდამავალ წამში პოეზია, ფოტოგრაფია, ფერწერა და მუსიკა აერთიანებს სიტყვას, სივრცეს, ენერგიასა და დროს. ლექსში სიტყვები გადმოსცემს სულიერ ძიებასა და შინაგან გარდაქმნას; ფოტოში სივრცე ავლენს ცის, ზღვის, ჰორიზონტისა და ჩამავალი მზის ჰარმონიას; ნახატში ენერგია იკვეთება თბილი ცისა და ცივი ზღვის, მღელვარე ტალღებისა და მშვიდი მზის ურთიერთქმედებაში, ხოლო სინათლის ანარეკლი მზეერას ნათელი ცენტრისკენ მიმართავს; მუსიკაში კი დრო ვითარდება სიმშვიდისა და დამაბულობის, დაცხრობისა და განახლებული აღმასვლის მონაცვლეობით. საბოლოოდ, ეს ოთხი სიმბოლური განზომილება ერთ იდეაში იყრის თავს: ჰარმონია იქ იბადება, სადაც განსხვავებული საწყისები ერთმანეთს ხვდება და ერთ მთლიანობად გარდაიქმნება. ოქროს კვეთა ამ შეხვედრის პროპორციების შესწავლისა და შემოქმედებითი ინტერპრეტაციის საშუალებად გვევლინება.

სიტყვა — სივრცე — ენერგია — დრო

ოთხივე შემთხვევაში ოქროს კვეთა წარმოჩნდება როგორც განსხვავებულ საწყისებს შორის წონასწორობისა და ჰარმონიის ძიება.

წყაროები და მასალა

- თამარ ტაბატაძე — ლექსი „დაისი“, 2023.
- თამარ ტაბატაძე — ფოტო „დაისი“, 2026.
- გიორგი ტაბატაძე — ნახატი „დაისი“, 2026.

- ზაქარია ფალაშვილი — ოპერა „დაისი“; მუსიკის ავტორობა და ოპერის მონაცემები
გადამოწმებულია თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრისა და საქართველოს
პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის კატალოგებში.
- მუსიკალური ანალიზი ეფუძნება კონკურსისთვის წარმოდგენილ ჩანაწერს (≈ 122.36 წმ).